

Dejte svému vzdělání správný směr

Vybíráte střední nebo vysokou školu? Přemýšlíte o tom, kam nasměrovat studijní úsilí tak, abyste za pár let jako absolventi byli žádaní na trhu práce? Stejným problémem se zabývají pracovníci Národního observatoře zaměstnanosti a vzdělávání v Praze. Oni ale, na rozdíl od vás, mají informace o tom, co na trhu práce chybí nejen dnes, ale i o tom, co na něm bude chybět za několik let.

Při výběru dalšího vzdělávacího směru je pro většinu lidí určující zájem a nadání každého jednotlivce. Mimoto pak snaží sledovat denní tisk a ekonomické zpravodajství, aby zjistili, jak si ten který obor právě stojí na trhu práce. Aktuální informace ale vždy hovoří pouze o tom, co na trhu práce chybí právě teď. Vybraný obor však budete studovat několik let. Zůstane stále žádaným artiklem?

Nebo se čerstvý absolvent zařadí do dlouhé řady čekatelů na úřadu práce? „Ale i když víme, že po vybrané profesi bude poptávka – což se dá bez problémů předpovědět u mnoha oborů – měli bychom se ptát, jakým způsobem je výuka zaměřena a jestli odpovídá současným požadavkům firem,“ říká ing. Jiří Braňka, analytik Národního observatoře zaměstnanosti a vzdělávání. Tato instituce se zaměřuje nejen na konkrétního člověka – ať již mladého studenta nebo dospělého jedince, který chce rozšířit svou kvalifikaci. Důležitým odběratelem výsledků jejich práce je rovněž ministerstvo práce a sociálních věcí, které informace o budoucím vývoji trhu práce může využít v síti svých poradenských institucí, ale i při tvorbě politiky zaměstnanosti tak, aby na úřadech práce končilo co nejméně lidí.

„O budoucích potřebách zaměstnavatelů je na trhu práce stále málo informací,“ vysvětluje Jiří Braňka a dodává: „Proto do průzkumů zapojujeme mnoho odborníků z jednotlivých sektorů ekonomiky. Využíváme také projekční model, který na základě dat o minulém vývoji, struktuře a trendech v zaměstnanosti spolu s předpoklady o budoucím ekonomickém vývoji poskytně informace o tom, které profese budou za několik let nedostatkové, a po kterých absolventech bude naopak poptávka klesat. Výsledky modelu jsou doplňované o další informace ze sektorových studií. Ty jsou zaměřené zejména na budoucí změny v odborných dovednostech pracovníků jednotlivých odvětví. Tyto výsledky mohou sloužit i jako orientace pro zaměření výuky ve školách.“

Ze závěru dosud zpracovaných sektorových studií vyplývá, že okolnosti, které v uplynulých letech přispěly k výraznému nárůstu zaměstnanosti v některých – zejména výrobních – oblastech jsou pouze krátkodobé a v budoucnu bude poptávka po pracovnících formována jinými faktory. Podle vyjádření Jiřího Braňky se ČR pravděpodobně nevyhne údělu bohatých zemí. Brzy bude jednou z nejdražších zemí v regionu z hlediska ceny práce. V hodnotovém řetězci jednotlivých odvětví tak dojde k výraznému posunu: aby si české firmy udržely konkurenceschopnost, budou nuceny přenášet kvalifikačně méně náročné aktivity do nákladově výhodnějších zemí.

„Budoucí konkurenceschopnost výrobních firem bude více ovlivněna kvalitou doprovodných služeb spojených se zákaznickou podporou, pružnou logistikou a bezchybným servisem,“ předpokládá analytik. To bude postupně zvyšovat poptávku po manažerských a organizačních dovednostech, zvýší se i význam analytických schopností a přehledem o trendech v odběratelských odvětvích.

Samotné technické znalosti již pro uplatnění často stačit nebudou. Ještě více poroste význam výzkumu a vývoje, což ovlivní poptávku po vysoce kvalifikovaných profesích. Dále se zvýší požadavky na jazykové znalosti. U většiny odvětví navíc vzroste obecně význam IT znalostí, protože software bude stále významnější jak pro vývoj nových produktů, tak pro řízení procesů a komunikaci s dodavateli i zákazníky. Informace ze sektorových studií a modelu zaměstnanosti budou od února 2009 zveřejňovány na vznikajícím portálu Budoucnost profesí.